

Wanneer autisme een troef wordt

De testingenieurs van Passwerk zijn, dankzij hun autismespectrumprofiel, dubbel zo snel en accuraat als hun 'gewone' collega's. Bedrijven die een beroep op hen willen doen, dienen hun komst wel goed voor te bereiden. Belfius, de Christelijke Mutualiteit en de Rijksdienst voor Pensioenen getuigen.

Peter Van Dyck

Het idee om mensen met een autismespectrumstoornis (ASS) in te zetten als IT'er komt uit de koker van de Deen Thorkill Sonne. Via een zoon met het aspergersyndroom ontdekte hij dat heel wat mensen met een autismespectrumprofiel een ijzersterk geheugen en een groot analytisch vermogen hebben en heel straf zijn in detaildenken. Zo kwam hij in 2004 op het idee om ASS'ers als softwaretesters uit te sturen. In België doet Passwerk sinds 2008 hetzelfde. Steeds meer IT-afdelingen van ondernemingen vertrouwen aan hun testingenieurs (momenteel een 50-tal) functionele software testing en andere kwaliteitsopdrachten die nauwgezetheid vergen toe.

De Christelijke Mutualiteit (CM) was een *early adopter*. Ze weet als geen ander dat een organisatie, vóór ze met ASS'ers in zee gaat, met Passwerk goed moet doorpraten welke profielen ze precies zoekt. In het geval van de CM was dit iemand die de driekoppige testploeg kon versterken en onder meer regressietesten kon uitvoeren en bijstellen. Bij de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP), een recente klant, wou men Passwerkers inschakelen voor onder meer de geautomatiseerde detailtesten ter ondersteuning van de maandelijkse pensioenbetalingen.

Repetitief werk

"Onze intern ontwikkelde toepassingen en de bijbehorende data zijn door een continu evoluerende wetgeving zeer complex", legt Luc Vander Donckt, directeur IT van de RVP, uit. "Het is een uitdaging voor iedere tester om zich hier met volgehouden inspanning iedere dag weer in te verdiepen. Waar anderen voorheen op een gegeven moment afhaakten, beschikken de Passwerkers over een uitzonderlijk concentratie- en uithoudingsvermogen."

Bij Belfius testen Passwerkers mobiele applicaties voor internet/mobile/self banking. "Die toepassingen moeten

méér dan degelijk werken", zegt Gert Vanhaecht, hoofd IT distribution, intelligence & sales platforms bij Belfius. "De job is ook heel repetitief: mobiele apps moeten op een hele reeks toestellen getest worden. Mensen met een ASS hebben geen problemen met die herhaling."

Rustige werkplek

Passwerk beschikt over jobcoaches (psychologen of orthopedagogen) die met de klant op voorhand aandachtspunten voor de werkomgeving, de omgang met de ASS'ers en de werkinhoud bekijken. Alain Conrath, strategisch adviseur van de directie bij de CM, noemt de aanpak van Passwerk innovatief. "De komst van de Passwerker wordt grondig voorbereid met de jobcoach en dat is ook nodig, wil je als organisatie de Passwerker een stabiele en aangepaste werkomgeving bieden."

De jobcoach komt voordien een kijkje nemen op de werkvloer. Zijn er storende elementen, dan dient de werkplek wat aangepast. Bij Belfius werken de Passwerkers op een kalme verdieping, met hoge kasten rond hun bureau. De CM voorzag, op aanbeveling van de jobcoach, een plek zonder telefoon. "We zochten een rustige plaats uit, dicht bij de directe collega die we als zijn contactpersoon aanduiden", vertelt Alain Conrath. "Bij latere verhuizingen peilden we bij de Passwerker welke inrichting tegemoet kwam aan zijn comfort. Na verloop van tijd heeft hij zich helemaal in de ploeg geïntegreerd. Hij heeft nu een telefoon op zijn bureau en is blij tussen zijn collega's te zitten. Daardoor is hij even goed geïnformeerd als de rest en kan hij heel direct ideeën uitwisselen."

Luc Vander Donckt
(Rijksdienst voor Pensioenen)

De RVP werkt sinds kort met kleinere, zelfsturende ontwikkelteams in open landschapskantoren. "De intensieve interactie binnen zo'n team brengt heel wat mondelinge communicatie en achtergrondgeluiden mee, wat van tijd tot tijd hinderlijk kan zijn", bekt Luc Vander Donckt. "Voor één Passwerker losten we dit op door hem de meest rustige plaats te geven. Voor een andere Passwerker zochten we, in overleg met de coach, naar mogelijkheden om zich in een kalmere omgeving terug te trekken wanneer het hem even te veel wordt. Wat een zeer positief gevolg bleek te hebben, zowel voor het welbevinden van de Passwerker als voor de resultaten van zijn team."

Gert Vanhaecht (Belfius)

Door zijn nood aan structuur kan men een persoon met ASS best op tijd verwittigen van op til zijnde veranderingen. "Wij zijn een organisatie die continu in beweging is", zegt Vander Donckt. "Toen de Passwerkers hier arriveerden, zaten we middenin een reorganisatie van de ontwikkelteams, in combinatie met een interne verhuizing. We bespreken elke verandering met de jobcoaches en de Passwerker, zodat deze gekaderd kan worden."

De jobcoaches komen om de twee weken langs om te checken of alles in orde is, maar ook op andere momenten kan hun hulp ingeroepen worden. "Zij houden de lijn met de Passwerkers, maar ook met ons continu open", weet Gert Vanhaecht van Belfius. "Alles is bespreekbaar, in de twee richtingen." Zoals Alain Conrath al aangaf, heeft de Passwerker ook bij de klant een aanspreekpunt annex vertrouwenspersoon. "Het is belangrijk dat de Passwerker weet dat hij bij iemand terecht kan met vragen en problemen", zegt Luc Vander Donckt.

De vertrouwenspersoon krijgt een korte opleiding in het omgaan met ASS'ers. Voor de andere collega's organiseert Passwerk een algemene informatiesessie over autisme. "Bij heel wat medewerkers heeft dit ervoor gezorgd dat deze stoornis gedemystifieerd werd", getuigt Alain Conrath. "Bovendien kregen we heel wat nuttige tips. Bijvoorbeeld dat je er rekening mee moet houden dat zinnen met een dubbele bodem moeilijk te begrijpen zijn voor iemand met ASS, dat hij 's middags liever alleen eet en dat hij van een strikte uurregeling houdt."

De informatiesessie neemt de initiële reserves bij sommige mensen weg, ondervond Gert Vanhaecht van Belfius. "We kregen ook inzicht in hun denken en hun leefwereld. We leerden onder meer dat ze uitspraken heel letterlijk nemen. Zo herinner ik mij dat collega's op een vrijdagavond aan een van onze Passwerkers vroegen of hij iets mee wilde gaan drinken. 'Nee, ik heb geen dorst', was zijn antwoord."

In bewondering

Collega's weten vaak niet goed hoe ze het ijs kunnen breken. Maar na de aanvankelijke terughoudendheid vlot het onderlinge contact wel, zo is de ervaring van Luc Vander Donckt. "Vooraf door de prestaties van de Passwerkers zichtbaar te maken voor het team, bijvoorbeeld tijdens de dagelijkse stand-up teammeetings, kwam de waardering en zodoende de integratie vanzelf."

Opgepast: ASS'ers zijn zeer recht voor de raap in hun feedback. Gert Vanhaecht: "Voor sommige ontwikkelaars was dat in het begin even wennen. Tegelijk is er onmiskenbaar bewondering. De Passwerkers zijn hier graag geziene gasten. Ze waren hier nauwelijks twee weken aan de slag toen de projectleiders al begonnen te vechten om hen te kunnen inzetten. Omwille van de kwaliteit die ze leveren. Zij vinden bugs die niemand anders zou traceren."

Vanhaecht ondervond dat het gedrag en de houding van ASS'ers na verloop van tijd kunnen evolueren. "We hebben hier een Passwerker gehad die na enkele maanden aangaf dat hij deel wou uitmaken van het ontwikkelingsteam waarvoor hij testen uitvoerde. Een teken dat hij zich hier heel goed voelde. Nog een positieve evolutie die ik zie, is dat Passwerkers niet meer noodzakelijk constant gevoed moeten worden met testcases; ze maken er nu zélf op basis van analyses."

Alain Conrath zag de Passwerker van de testploeg van de CM een ware metamorfose ondergaan. "Tegenwoordig eet hij elk dag samen met de andere leden van zijn ploeg. We hebben het gevoel dat zich helemaal heeft kunnen ontplooiën in de schoot van zijn team. Hij is deel van de groep geworden. Niemand merkt nog een verschil op."

Verrassende voorstellen

Van zodra er een sfeer van vertrouwen is, hebben ASS'ers net zo goed nood aan sociaal contact. Luc Vander Donckt: "Kaart je tijdens de lunch een onderwerp aan dat hen heel erg interesseert, dan kunnen ze daar honderduit over vertellen. Komt er een thema aan bod dat buiten hun comfortzone ligt, dan kunnen ze zich behoorlijk ongemakkelijk voelen. Het stelt hen dan gerust als je zegt dat ze niet over alles hoeven mee te praten." Over de troeven zijn alle opdrachtgevers het snel eens: ijzersterk in analyses en logica, dubbel zo snel en accuraat als 'gewone' collega's in het testen van software... "Meer dan eens komen ze tot intelligente en verrassende voorstellen", getuigt Luc Vander Donckt. "Het zal wellicht geen toeval zijn dat een van onze Passwerkers een uitstekend schaker is." ●

Alain Conrath
(Christelijke Mutualiteit)

Diversiteitcel BECI:

Bouchra El Mkhout – bem@beci.be – 02/643.78.20